

Deze toelichting behoort bij de Normen voor de erkenning van Goede Doelen en geldt vanaf 1 januari 2026. Specifieke begrippen hebben in deze toelichting dezelfde betekenis als in de normen.

1. INLEIDING

Het RvT-model is een governance model waarin een Goed Doel een bestuur en een RvT heeft. De term 'RvT' (raad van toezicht) is gangbaar bij Goede Doelen. In het Burgerlijk Wetboek (BW) wordt de RvT als raad van commissarissen aangeduid.

Met gelijkwaardige alternatieven voor het RvT-model worden governance modellen bedoeld die in vergelijking tot het RvT-model gelijkwaardige checks & balances bevatten.

Deze toelichting gaat in op gelijkwaardige alternatieven voor het RvT-model en heeft betrekking op norm 5.1.1 voor categorie D en E. Goede Doelen die vallen in categorie A, B of C hoeven geen RvT-model of gelijkwaardig alternatief te hanteren, maar mogen dat uiteraard wel.

De norm

A	B	C	D	E	Norm 5.1.1 – Inrichting governance
H	H	H	H	H	Het Goede Doel legt het gehanteerde governance model in de statuten en reglementen vast.
.	.	.	H	H	Het Goede Doel heeft een RvT (of hanteert een gelijkwaardig alternatief voor het RvT-model, zie de preambule).

2. GELIJKWAARDIGE ALTERNATIEVEN VOOR HET RVT-MODEL

Twee modellen kunnen een gelijkwaardig alternatief zijn voor het RvT-model:

- het monistisch besturingsmodel
- het bestuur/directie-model, mits aan een aantal voorwaarden wordt voldaan (zie onder 3).

Het monistisch besturingsmodel

Bij het monistisch besturingsmodel wordt binnen het bestuur onderscheid gemaakt tussen (één of meer) uitvoerende en (meerdere) niet-uitvoerende bestuurders. Dit monistisch model is sinds medio 2021 in het BW geregeld. Zie voor de vereniging art. 2:44a BW en voor de stichting art. 2:291a BW. Bij bekendmaking van deze toelichting is deze wettelijke regeling overigens nog niet in werking getreden. Dit komt doordat de Kamer van Koophandel bij een vereniging of stichting (nog) niet de mogelijkheid biedt om een bestuurder als uitvoerend of niet-uitvoerend in te schrijven. Toch is het nu al wel mogelijk om te kiezen voor een monistisch besturingsmodel en bestuurders zonder de aanduiding uitvoerend dan wel niet-uitvoerend in te schrijven. De taakverdeling binnen het monistisch besturingsmodel wordt in de statuten vastgelegd. Tot de taken van de niet-uitvoerende bestuurders behoort onder meer het toezicht houden op de taakuitoefening door de uitvoerende bestuurders.

Het bestuur/directie-model

Bij dit model zijn bestuurders niet met de dagelijkse leiding belast. De dagelijkse leiding ligt bij één of meer directeuren die geen bestuurder zijn. In dit bestuur/directie-model houden de bestuurders toezicht op de directie, en ligt de eindverantwoordelijkheid voor het

handelen van de directie bij het bestuur. De eigen positie van de directie ten opzichte van het bestuur wordt niet in de wet geregeld.

Anders dan in de normen die op 1 januari 2025 in werking traden, geldt vanaf 1 januari 2026 ook het bestuur/directie-model als gelijkwaardig alternatief voor het RvT-model, mits het passend is ingevuld (zie paragraaf 3 hierna).

3. HET PASSEND INGEVULDE BESTUUR/DIRECTIE-MODEL

Het bestuur/directie-model wordt als een passend alternatief voor het RvT-model aangemerkt wanneer in de statuten en reglementen de volgende kenmerken zijn vormgegeven.

- (1) De dagelijkse leiding van het Goede Doel (waaronder de leiding over de werkorganisatie) berust bij een directie bestaande uit een of meer directeuren die geen bestuurder zijn. De bestuurders hebben daarmee (behoudens bijzondere omstandigheden) geen uitvoerende taken. Van de betrokkenen (bestuurders en directeuren) wordt rolbewustheid verlangd om aan genoemde rolverdeling inhoud te geven.
- (2) De directie geniet een zekere autonomie ten opzichte van het bestuur. De directeuren hebben een eigen verantwoordelijkheid om zich bij het vervullen van hun taak naar het belang van het Goede Doel te richten. Dit brengt ook een verantwoordelijkheid mee om geen instructies van het bestuur op te volgen, indien dat strijdig zou zijn met het belang van het Goede Doel.
- (3) Het bestuur geeft inhoud aan de ‘werkgeversrol’ tegenover de directie. Deze brengt mee dat het bestuur de directeuren benoemt en kan ontslaan en schorsen, en toeziet op het functioneren van de directeuren.
- (4) Het bestuur heeft zowel een toezichthoudende als een adviserende rol ten opzichte van de directie. Dit brengt mee dat het bestuur toezicht houdt op (de uitvoering van) het beleid van de directie en de algemene gang van zaken binnen het Goede Doel en de directie met raad (advies) terzijde staat.
- (5) De hoofdpunten van beleid, en andere belangrijke besluiten, worden vastgesteld door het bestuur. De voorbereiding en uitvoering van die besluiten worden in beginsel verzorgd door de directie.

4. RVT-REGELS VAN OVEREENKOMSTIGE TOEPASSING

Normen van overeenkomstige toepassing

Bij toepassing van een governance model dat een gelijkwaardig alternatief vormt voor het RvT-model, zijn bepaalde RvT-regels van overeenkomstige toepassing. Regels over bestuur en RvT (in het RvT-model) gelden dan naar analogie voor uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (in het monistisch model) en voor bestuurders en directeuren (in het passend ingevulde bestuur/directie-model).

Dit geldt specifiek voor de volgende normen, waarbij vanzelfsprekend de versie voor de relevante categorie geldt:

- Norm 5.1.2 over onafhankelijke en integere taakuitoefening door bestuurders en RvT-leden;
- Norm 5.1.3 over onder meer functieprofielen, zittingstermijnen en (zelf)evaluaties;

- Norm 5.1.4 over informatie door bestuur aan RvT;
- Norm 5.1.7 over de toezichtvisie van de RvT;
- Norm 5.2.1 over beschikkingsmacht;
- Norm 5.3.1 over de omgang met tegenstrijdige belangen;
- Norm 5.3.2 over verantwoording over tegenstrijdige belangen;
- Norm 8.1.3 over de controle op de jaarverslaggeving (let op: voor het Goede Doel dat de vorm van een vereniging heeft, blijft art. 2:48 lid 2 BW onverminderd gelden¹); en
- Norm 8.2.1 (3), over publicatie van informatie over bestuurders en RvT-leden.

Wettelijke bepalingen van overeenkomstige toepassing

Daarnaast lenen ook wettelijke bepalingen over bestuurders en RvT-leden zich voor analogische toepassing op uitvoerende en niet-uitvoerende bestuurders (in het monistisch model) en op bestuurders en directeuren (in het passend ingevulde bestuur/directie-model). Denk hierbij aan de regels voor de omgang met tegenstrijdige belangen in art. 2:44/47 BW (voor de vereniging) en art. 2:291/292a BW (voor de stichting). Zie ook Toelichting GD-02 – Tegenstrijdige belangen.

Hierbij kan verder worden gedacht aan art. 2:47/292a lid 11 BW, over de jaarlijkse informatie aan de RvT over strategie, risico's en interne controlesystemen. Op deze thema's zal de rol van het (gehele) bestuur in het monistisch model en het bestuur/directie-model vaak zelfs zwaarder zijn dan die van de RvT in het RvT-model. Van Goede Doelen wordt verwacht dat zij over de precieze invulling adequate interne afspraken maken en vastleggen.

5. SLOTOPMERKINGEN

De keuze voor een bepaald governance model is aan het Goede Doel zelf binnen de ruimte die de normen bieden. Bij het maken van die keuze kunnen onder meer wensen rond bevoegdheids- en verantwoordelijkheidsverdeling en implicaties op het vlak van aansprakelijkheid een rol spelen. Het is belangrijk dat een Goed Doel zich goed laat informeren door deskundigen op dit vlak.

Het is mogelijk dat er nog andere modellen en invullingen zijn die gelijkwaardig zijn aan het RvT-model. De in de wet gegeven regeling voor het RvT-model en het monistisch besturingsmodel en de kenmerken die in deze toelichting worden genoemd voor een 'passende invulling' van het bestuur/directie-model dienen mede als referentiekader. Dat referentiekader kan het CBF helpen bij de beoordeling of niet expliciet in de preambule en deze toelichting genoemde oplossingen toch gelijkwaardige alternatieven kunnen zijn.

¹ Volgens art. 2:48 lid 2 BW moet de niet-commerciële vereniging die voor de jaarstukken geen accountantscontrole regelt, een kascommissie instellen voor het onderzoek van de jaarstukken tenzij er een RvT is. Voor Goede Doelen van categorie D en E speelt dit niet, omdat de normen daar accountantscontrole voorschrijven (norm 8.1.3). Goede Doelen van categorie A, B en C met een RvT-model mogen gebruik maken van de genoemde wettelijke mogelijkheid om af te zien van accountantscontrole en kascommissie. Die mogelijkheid geldt niet bij toepassing van een gelijkwaardig alternatief voor het RvT-model.